

บทที่ 5

สรุปผลการประเมิน อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ใช้รูปแบบชิปโมเดล (CIPP Model) เป็นกรอบในการประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม 2 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกำหนดให้ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ประจำปีการศึกษา 2551 เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างจากครู จำนวน 35 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน จำนวน 25 คน เพื่อประเมินด้านสภาพแวดล้อม และด้านปัจจัยเบื้องต้น และกลุ่มตัวอย่างได้จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม เพื่อประเมินด้านกระบวนการและ ด้านผลผลิตของโครงการใช้ประชากรจากครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนรู้การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 จากนั้น นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม เท่ากับ 0.8134 ด้านปัจจัยเบื้องต้น เท่ากับ 0.8437 และด้านกระบวนการดำเนินงาน เท่ากับ 0.8015 ส่วนด้านผลผลิตของโครงการ ได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายกิจกรรม จำนวน 9 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมธนาคารขยะ เท่ากับ 0.7863

กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว เท่ากับ 0.7462 กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม เท่ากับ 0.7638 กิจกรรม rius (Reuse) เท่ากับ 0.7561 กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) เท่ากับ 0.7892 กิจกรรมดาวพิเศษ เท่ากับ 0.8103 กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน เท่ากับ 0.7438 กิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า เท่ากับ 0.8204 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกละด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8687 เมื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

สรุปผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวกรราษฎร์บำรุง) ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ผู้ประเมิน ได้วิเคราะห์การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวกรราษฎร์บำรุง) ตามกรอบการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงานและด้านผลผลิตของโครงการ รายละเอียดการประเมินรายด้านแยกได้ ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความสอดคล้องด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทั้ง 7 ประเด็น ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน จุดหมายของหลักสูตร นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โรงเรียนต้องการที่จะพัฒนานักเรียนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามที่กำหนด ตลอดจนตามความคาดหวังของสังคมและชุมชนว่าโครงการสามารถพัฒนานักเรียนให้รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตามสภาพจริง ชุมชนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการ

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมผลการประเมิน ทั้ง 10 ประเด็น ตามความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สถานที่ใช้ดำเนินกิจกรรมเหมาะสมและสื่อ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ สำหรับข้อที่ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ การกำหนด เป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสม ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความสนใจต่อการ ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย จำนวนบุคลากรในการดำเนิน กิจกรรมมีความเหมาะสม บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ ความร่วมมือของบุคลากร ในการดำเนินงาน การสนับสนุนด้านงบประมาณมีเพียงพอ ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เหมาะสม

3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงาน จากผลการประเมิน ด้านกระบวนการดำเนินงานของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม ครู เห็นว่า ภาพรวมในเรื่อง ความพร้อมขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข ของโครงการ ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้ง 9 กิจกรรม มีความพร้อมในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม กิจกรรมที่ครูมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ กิจกรรม โรงเรียนสีเขียว กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีユス (Reuse) กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) กิจกรรมดาวพิเศษ และกิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน สำหรับกิจกรรมที่ครูมีความคิดเห็นในระดับมาก คือ กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรม ธนาคารขยะ และกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า

4. ด้านผลผลิตของโครงการ

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ผลการปฏิบัติได้ ด้านผลผลิตของโครงการ จากผลการประเมิน การปฏิบัติได้ ด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาการเรียนรู้ การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้ง 9 กิจกรรม ครู เห็นว่า มีผลการปฏิบัติได้ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ผลการปฏิบัติของนักเรียน ที่ครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมธนาคารขยะ และกิจกรรมโรงเรียนสีเขียว ส่วน กิจกรรมที่ผลการปฏิบัติของนักเรียน ที่ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมค่ายรักษ์ สิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีユス (Reuse)

กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) กิจกรรมตาวิเศษ กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน และกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ด้านสภาพแวดล้อม และด้านปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน

1. ด้านสภาพแวดล้อม

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความสอดคล้องด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินทั้ง 7 ประเด็น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพียงข้อเดียวที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน จุดหมายของหลักสูตร นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โรงเรียนต้องการที่จะพัฒนานักเรียนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามที่กำหนด ตลอดจนตามความคาดหวังของสังคมและชุมชนว่า โครงการสามารถพัฒนานักเรียนให้รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตามสภาพจริง

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมผลการประเมินทั้ง 10 ประเด็น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย จำนวนบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอ ความร่วมมือของบุคลากรในการดำเนินงาน การสนับสนุนด้านงบประมาณมีเพียงพอ ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเหมาะสม และสื่อเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากคือการกำหนดเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสม ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความสนใจต่อการดำเนินการ และสถานที่ใช้ดำเนินกิจกรรมเหมาะสม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒาสสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน

1. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงาน จากผลการประเมิน ด้านกระบวนการดำเนินงานของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม นักเรียน เห็นว่า ภาพรวมในเรื่องความพร้อมขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไขของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒาสสิ่งแวดล้อมทั้ง 9 กิจกรรม มีความพร้อมในระดับมากที่สุด 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว กิจกรรมรีไซเคิล (Reuse) กิจกรรมดาวพิเศษ กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน ส่วนที่เหลืออีก 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) และกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านผลผลิตของโครงการ

ผู้ประเมินได้วิเคราะห์ผลการปฏิบัติได้ด้านผลผลิตของโครงการ จากผลการประเมินการปฏิบัติได้ ด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒาสสิ่งแวดล้อมทั้ง 9 กิจกรรม นักเรียน เห็นว่า มีผลการปฏิบัติได้ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว และกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมรีไซเคิล (Reuse) กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) กิจกรรมดาวพิเศษ กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน และกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน 2 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกรักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ที่ร่วมกิจกรรม

1. ด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของครู

ผลการประเมินความคิดเห็นของครู ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ที่ร่วมกิจกรรม เห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบข้อที่ครูมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรู้สึกในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนจะไม่สบายใจเมื่อเห็นสมาชิกในครอบครัวเปิดไฟทิ้งไว้โดยไม่ได้ใช้งาน นักเรียนจะถอดปลั๊กไฟทุกชนิดหลังจากเลิกใช้งาน นักเรียนจะดูทีวีเพียงบางรายการที่น่าสนใจ นักเรียนจะใช้หลอดไฟฟ้าแบบประหยัดถึงแม้ว่าจะมีราคาแพง นักเรียนจะปฏิบัติตามเมื่อมีคนมาเตือนให้ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด นักเรียนจะรู้สึกผิดมากถ้าไม่ตัดเตือนเมื่อพบคนอื่นใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย นักเรียนรู้สึกดีใจมากเมื่อเพื่อนๆ ทั้งขยะลงถึงที่มีการแยกประเภท ขยะได้ถูกต้อง นักเรียนรู้สึกดีใจมากเมื่อเห็นเพื่อนๆ นำกระดากที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นของชำร่วยชนิดต่าง ๆ นักเรียนมีความรู้สึกว่าการทิ้งขยะเป็นที่ที่เป็นทางจะทำให้โรงเรียนสะอาดขึ้น นักเรียนไม่รู้สึกจี้เกียจเลยเมื่อต้องเอาขยะไปทิ้งในถังขยะซึ่งอยู่ไกลจากจุดที่นักเรียนอยู่ และนักเรียนมีความรู้สึกเป็นห่วงสภาพแวดล้อมมากเมื่อได้ยินข่าวว่ามีขยะเพิ่มขึ้น ข้อที่ครูมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรู้สึกในระดับมาก คือ นักเรียนมีความรู้สึกเป็นห่วงอย่างมากเมื่อได้ยินข่าวว่าลำคลองเกิดการเน่าเสียเพิ่มขึ้นทุกวัน นักเรียนจะมีความรู้สึกเสียคนน้ำมากเมื่อพบท่อประปาแตก ถ้ามีรายการเกมโชว์พร้อมรายการอนุรักษ์น้ำ นักเรียนจะสนใจรายการอนุรักษ์น้ำมากกว่า นักเรียนรู้สึกเสียคนน้ำฝนที่ตกลงมาและไหลทิ้งไป นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นน้ำถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะบอกให้เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ให้ใช้น้ำอย่างประหยัดอยู่เสมอ นักเรียนสามารถช่วยชาติได้ในการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด นักเรียนรู้สึกยินดีที่ได้เป็นตัวแทนในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการประหยัดไฟฟ้า นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นบ้านอื่นใช้ไฟตกแต่งสนามหญ้าโดยไม่จำเป็น

2. ด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของครู

ผลการประเมินความคิดเห็นของครู ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไพรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ที่ร่วมกิจกรรม เห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีความคิดเห็นว่านักเรียนมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนจะปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ นักเรียนจะปิดน้ำ

ทุกครั้งในขณะแปร่งฟัน นักเรียนจะนำน้ำขาวข้าวไปรดน้ำต้นไม้ นักเรียนจะช่วยปิดก๊อกน้ำเมื่อพบว่าถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะใช้กระดาษชำระเช็ดน้ำมันในกระทะก่อนแล้วจึงทิ้งถังขยะ นักเรียนจะแนะนำคนที่ใกล้ชิดไม่ให้เทน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง เมื่อฝนตกนักเรียนจะใช้ภาชนะรองรับน้ำฝนไว้ใช้ประโยชน์ ก่อนออกจากบ้านนักเรียนจะถอดปลั๊กและปิดสวิตช์เครื่องใช้ภายในบ้าน นักเรียนจะรีดผ้าครั้งละหลาย ๆ ตัว เมื่อพบขยะที่พื้นนักเรียนจะเก็บทิ้งถังขยะ ส่วนข้อที่ครูมีความคิดเห็นว่ามีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมาก คือ นักเรียนจะทำความสะอาดอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้านเสมอ นักเรียนจะปิดวิทยุและทีวีเมื่อเลิกฟังและชมรายการ นักเรียนจะปิดพัดลมทันทีเมื่อพบว่าถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะคอยแนะนำผู้ใกล้ชิดให้ช่วยกันประหยัดไฟฟ้า นักเรียนจะทิ้งขยะลงถังที่มีการแยกตามประเภทของขยะ นักเรียนจะแยกประเภทของขยะทั้งที่บ้านและโรงเรียน นักเรียนจะคอยแนะนำเพื่อน ๆ ให้ทิ้งขยะลงถังให้ถูกต้องตามการแยกขยะ นักเรียนจะเลือกใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก นักเรียนจะนำสมุดที่ใช้ไม่หมดมาใช้ต่อ เวลาไปจ่ายตลาดจะนำตะกร้าไปใส่ของแทนถุงพลาสติก

3. ด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนททิวากรราษฎร์บำรุง) ที่ร่วมกิจกรรม เห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระดับมากที่สุด คือ นักเรียนจะมีความรู้สึกเสียดายน้ำมากเมื่อพบท่อประปาแตก นักเรียนจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นน้ำถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะไม่สบายใจเมื่อเห็นสมาชิกในครอบครัวเปิดไฟทิ้งไว้โดยไม่ได้ใช้งาน นักเรียนรู้สึกยินดีที่ได้เป็นตัวแทนในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการประหยัดไฟฟ้า นักเรียนจะถอดปลั๊กไฟทุกชนิดหลังจากเลิกใช้งาน นักเรียนจะดูทีวีเพียงบางรายการที่น่าสนใจ นักเรียนจะใช้หลอดไฟฟ้าแบบประหยัดถึงแม้ว่าจะมีราคาแพง นักเรียนจะปฏิบัติตามเมื่อมีคนมาเตือนให้ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด นักเรียนจะรู้สึกผิดมากถ้าไม่ดับเตีอนเมื่อพบคนอื่นใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย นักเรียนรู้สึกดีใจมากเมื่อเห็นเพื่อน ๆ นำกระดาษที่ใช้แล้วมาประดิษฐ์เป็นของชำร่วยชนิดต่าง ๆ นักเรียนมีความรู้สึกว่าการทิ้งขยะเป็นที่เป็นทางจะทำให้ โรงเรียนสะอาดขึ้น นักเรียนไม่รู้สึกขี้เกียจเลยเมื่อต้องเอาขยะไปทิ้งในถังขยะซึ่งอยู่ไกลจากจุดที่นักเรียนอยู่ และนักเรียนมีความรู้สึกเป็นห่วงสภาพแวดล้อมมากเมื่อได้ยินข่าวว่ามีขยะเพิ่มขึ้น ส่วนข้อที่นักเรียนมีความคิดเห็นด้านความรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระดับมาก

คือ นักเรียนมีความรู้สึกเป็นห่วงอย่างมากเมื่อได้ยินข่าวว่าลำคลองเกิดการเน่าเสียเพิ่มขึ้นทุกวัน ถ้ามีรายการเกมโชว์พร้อมรายการอนุรักษ์น้ำนักเรียนจะสนใจรายการอนุรักษ์น้ำมากกว่า นักเรียนรู้สึกเสียคายน้ำฝนที่ตกลงมาและไหลทิ้งไป นักเรียนจะบอกให้เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ให้ใช้น้ำอย่างประหยัดอยู่เสมอ นักเรียนสามารถช่วยชาติได้ในการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด นักเรียนไม่สบายใจเมื่อเห็นบ้านอื่นใช้ไฟตกแต่งสนามหญ้าโดยไม่จำเป็น และนักเรียนรู้สึกดีใจมากเมื่อเพื่อน ๆ ทั้งขยะลงถึงที่มีการแยกประเภทขยะได้ถูกต้อง

4. ด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนททิวารราษฎร์บำรุง) ที่ร่วมกิจกรรม เห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในภาพรวมระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนมีคิดเห็นว่าเป็นพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนจะปิดก๊อกน้ำทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ นักเรียนจะปิดน้ำทุกครั้งในขณะแปรงฟัน นักเรียนจะนำน้ำซาวข้าวไปรดน้ำต้นไม้ นักเรียนจะใช้กระดาษชำระเช็ดน้ำมันในกระทะก่อนแล้วจึงทิ้งถังขยะ เมื่อฝนตกนักเรียนจะใช้ภาชนะรองรับน้ำฝนไว้ใช้ประโยชน์ ก่อนออกจากบ้านนักเรียนจะถอดปลั๊กและปิดสวิตช์เครื่องใช้ภายในบ้านเสมอ นักเรียนจะปิดวิทยุและทีวีเมื่อเลิกฟังและชมรายการ นักเรียนจะรีดผ้าครั้งละหลาย ๆ ตัว เมื่อพบขยะที่พื้นนักเรียนจะเก็บทิ้งถังขยะ ส่วนข้อที่นักเรียนมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนจะช่วยปิดก๊อกน้ำเมื่อพบว่าถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะแนะนำคนที่ใกล้ชิดไม่ให้เทน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลอง นักเรียนจะทำความสะอาดอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้านเสมอ นักเรียนจะปิดพัดลมทันทีเมื่อพบว่าถูกเปิดทิ้งไว้ นักเรียนจะคอยแนะนำผู้ใกล้ชิดให้ช่วยกันประหยัดไฟฟ้า นักเรียนจะทิ้งขยะลงถึงที่มีการแยกตามประเภทของขยะ นักเรียนจะแยกประเภทของขยะทั้งที่บ้านและโรงเรียน นักเรียนจะคอยแนะนำเพื่อน ๆ ให้ทิ้งขยะลงถึงให้ถูกต้องตามการแยกขยะ นักเรียนจะเลือกใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก นักเรียนจะนำสมุดที่ใช้ไม่หมดมาใช้ต่อ และเวลาไปจ่ายตลาดจะนำตะกร้าไปใส่ของแทนถุงพลาสติก

อภิปรายผล

จากสรุป ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนททิวารราษฎร์บำรุง) พบว่า มีความสำเร็จในระดับดีมาก

และตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบของกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม ผู้ประเมินอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวากรราษฎร์บำรุง)

1.1 ความสอดคล้องด้านสภาพแวดล้อม ผลการประเมินทั้ง 7 ประเด็น ตามความคิดเห็นของครู พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะประเด็น วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความคาดหวังของสังคมและชุมชนว่า โครงการสามารถพัฒนานักเรียนให้รู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงว่าครูมีความเชื่อมั่นต่อสังคมและชุมชนสูง และยังมีความเชื่อมั่นว่า วัตถุประสงค์ของโครงการจะสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของสิ่งแวดล้อมได้จริง และโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ เพราะในการจัดทำโครงการ ผู้บริหารและครูได้มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในปีที่ผ่านมา และมีการรวบรวมความคิดเห็นจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนบุคคลในชุมชนก่อนที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ ไพศาล หวังพานิช (2533 : 69 – 83) ที่กล่าวว่า การศึกษาที่เป็นระบบเพื่อตอบสนองนโยบายหรือเป้าหมายของหน่วยงาน ต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ความต้องการจำเป็น เพื่อช่วยให้โครงการที่วางไว้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียนฉาย กิระนันท์ (อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2535 : 7) ที่กล่าวว่า การจัดทำโครงการที่ดีควรจะต้องให้วัตถุประสงค์ของโครงการ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของแผนงานที่กำหนดไว้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นว่า ชุมชนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการมากที่สุด แสดงว่าผู้ปกครองและชุมชนมีความสนใจและมีความต้องการ ตลอดจนยินดีให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เจียมพดล ไชยยาถักยณ์ (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา พบว่า ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุก ๆ ด้าน คือ การพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในการจัดทำแผนที่ตั้งของโรงเรียน การกำหนดขนาดโรงเรียน การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน การกำหนดนโยบายและการบริหารโรงเรียน ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.2 ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินโครงการ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีอยู่เพียง 2 ประเด็น ที่ครูมีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในระดับมากที่สุด คือ สถานที่ใช้ดำเนินกิจกรรม

เหมาะสม และสื่อ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ มีเพียงพอ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นว่า มีความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นตรงกับครูผู้สอนที่ว่า สื่อ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์มีเพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า โรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นันทิวารราษฎร์บำรุง) ได้ดำเนินการเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนมาโดยตลอด เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและองค์กรต่าง ๆ จึงทำให้ได้รับความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อย่างดี ทั้งด้านกิจกรรม วิทยากร บุคลากรในโรงเรียน งบประมาณ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ตลอดจนปรับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจียมพดล ไชยาลักษณ์ (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา พบว่า ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุก ๆ ด้าน คือ การพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในการจัดทำแผนที่ตั้งของโรงเรียน การกำหนดขนาดโรงเรียน การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน การกำหนดนโยบายและการบริหารโรงเรียน ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

1.3 ความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงานของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม ทั้ง 9 กิจกรรม พบว่า ในภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ในเรื่องความพร้อม ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข

การปฏิบัติงานขั้นเตรียมการ มีความพร้อมในระดับมากถึงมากที่สุด กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมโครงการรับทราบวัตถุประสงค์ของกิจกรรม มีการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผน การดำเนินงาน มีการกำหนดผู้ปฏิบัติงาน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม และมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการดำเนินงาน และผู้ที่ดำเนินการจัดกิจกรรมได้ทราบปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างดี

ดังนั้นในการดำเนินงาน ครั้งนี้ จึงได้วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีการระดมความคิด ประชุมปรึกษาหารือทำให้ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้ง 9 กิจกรรม ทราบแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเทพ ดวงปันสิงห์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ในส่วนที่ว่าด้วยทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีและแสดงบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

ด้านป่าไม้ในด้านการวางแผน, การจัดการ, การอำนวยการ การประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

การปฏิบัติงานขั้นดำเนินการ โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เห็นว่า มีการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมเป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม มีการประสานงานขอความร่วมมือระหว่างผู้รับผิดชอบ และกิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมกับนักเรียน ทั้งนี้ ผู้ประเมินได้ใช้เครื่องมือสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการในการกำหนดกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรมที่นำขึ้นมาใช้กับนักเรียนในการสร้างความรู้ สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนช่วยกันรักษาสีเขียว

ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ลาวัณย์ สุกกรี และเทพวณิ หอมสนธิ (2541) ที่พบว่า โรงเรียนมีการสร้างหลักสูตรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายหลักของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติและค่านิยมต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539) ที่เน้นกระบวนการสร้างนิสัย

การปฏิบัติงานขั้นประเมินผล มีความพร้อมในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ โดยครูและนักเรียน เห็นว่า มีการประเมินผลระหว่างดำเนินกิจกรรม มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม และมีการสรุปและรายงานการจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคนได้ทราบขั้นตอนการดำเนินงานและสามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน มีแบบประเมินที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ทำให้ขั้นตอนการประเมินผล มีความพร้อมในระดับมากถึงมากที่สุด

การปฏิบัติงานขั้นปรับปรุงแก้ไข มีความพร้อมในระดับมากถึงมากที่สุดทุกรายการ มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนากิจกรรมในปีต่อไป แสดงว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรม เห็นการพัฒนาของกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

จากผลการประเมิน แสดงถึงความพร้อมด้านกระบวนการดำเนินงาน ขั้นเตรียมการขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นปรับปรุงแก้ไข ของโครงการอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด ซึ่งเป็นผลทำให้การดำเนินงานตามโครงการได้ผลมากที่สุดในทุกขั้นตอน สอดคล้องกับจำเนียร สุขหลาย และคณะ (2540 : 205) ที่กล่าวว่า การดำเนินการของโครงการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ทำให้โครงการนี้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ผลการปฏิบัติด้านผลผลิตของโครงการ ผู้ประเมินแยกการประเมินตามกิจกรรมดังนี้

1.4.1 กิจกรรมค่ายรักษาสีสิ่งแวดล้อม ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนไม่มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่มีพฤติกรรมที่ไม่สนใจที่จะรักษาสีสิ่งแวดล้อม และมีพฤติกรรมที่จะดูแลรักษาสีสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ (ปริญญช พินุลสราวะ, 2550 : 11) ผลการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือ รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ /เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด /ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และระบบภูมิคุ้มกันด้านสิ่งแวดล้อม ภูมิคุ้มกันเข้มแข็งประกอบด้วย มีความรู้-สำนึกและวางแผนในสิ่งแวดล้อม มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมจากฝ่ายบริหาร สร้าง “สุขนิสัย” สะอาดเป็นระเบียบและอยู่กับธรรมชาติ (เกษม วัฒนชัย, 2550 : 6)

1.4.2 กิจกรรมธนาคารขยะ ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็น ของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนสามารถแยกขยะได้ถูกต้อง นักเรียนมีรายได้จากการแยกขยะ และกิจกรรมแยกขยะจะช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ นเรศน์ ม่วงรุ่ง (2545) พบว่า นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการแยกขยะ นักเรียนมีความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติเกี่ยวกับปัญหาขยะ รวมทั้งการแยกขยะได้อย่างถูกต้อง

1.4.3 กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนมีโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม นักเรียนมีความสุข มีสุขภาพจิตดี และนักเรียนไม่มีพฤติกรรมทำลายต้นไม้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ กิตติมา สุรสนธิ (2541: 2) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกโอกาส ทุกสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการรับผิดชอบ และสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างถาวร

1.4.4 กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อมผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนรู้จักการนำวัสดุธรรมชาติมาใช้ในการจัดกิจกรรม นักเรียนไม่มีพฤติกรรมทำลายสิ่งแวดล้อม นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย สอดคล้องกับแนวคิดของ ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ (2535) การจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมเน้นการสร้างนิสัยในการประหยัด การให้มีจริยธรรมสิ่งแวดล้อม การสืบสานวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและการอยู่อย่างไทย

1.4.5 กิจกรรมรีユス (Reuse) ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนรู้จักการนำของเหลือใช้น่ากลับมาใช้ใหม่ นักเรียนไม่มีพฤติกรรมใช้ของฟุ่มเฟือย นักเรียนรู้จักการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ที่ว่าการจัดตั้งแวดล้อมศึกษาจะเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างความรู้ ความสำนึกและความรับผิดชอบ ให้เยาวชนเกิดการรักษา การเสริมสร้าง และการนำไปใช้อย่างชาญฉลาดคุ้มค่า ไม่ให้สูญสลาย สามารถทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมกลายเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าขึ้นอีก

1.4.6 กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียน ที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยนักเรียนสามารถนำของที่ใช้แล้วมาดัดแปลงแปรรูป กลับนำมาใช้ใหม่ได้ มีความรู้ในกระบวนการทำรีไซเคิลและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิลุบล อุ่มน้อย (2540) ที่กล่าวถึง การนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผลิตกระดาษใหม่ สามารถลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ ลงได้ และทำให้มีรายได้จากการขายกระดาษที่ใช้แล้ว

1.4.7 กิจกรรมดาวพิเศษ ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยนักเรียนไม่มีพฤติกรรมการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง นักเรียนจะทิ้งขยะลงถังทุกครั้ง และนักเรียนจะทิ้งขยะลงถังที่มีการแยกตามประเภทของขยะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นเรศน์ ม่วงรุ่ง (2545) นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยบทปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการแยกขยะ นักเรียนมีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติเกี่ยวกับปัญหาขยะ รวมทั้งการแยกขยะได้อย่างถูกต้อง

1.4.8 กิจกรรมไทโรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยนักเรียน จะนำถุงผ้ามาใช้ใส่ของที่ซื้อจากร้านค้า นักเรียนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่ของและกิจกรรมสามารถลดขยะจำพวกพลาสติกได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วราพร ศรีสุพรรณ (2539) และลัดดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ (2535) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมศึกษาในแนวทางเดียวกันว่า “สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และให้รู้เกี่ยวกับแนวความคิดหลัก เพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติ ให้เข้าใจซาบซึ้งถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และฝึกให้รู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม”

1.4.9 กิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า ผู้ประเมินได้ประเมินความคิดเห็นของครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีผลการปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นักเรียนจะปฏิบัติตามข้อกำหนดการประหยัดน้ำประหยัดไฟฟ้าได้ถูกต้อง นักเรียนจะปิดน้ำปิดไฟทุกครั้งเมื่อเลิกใช้ และนักเรียนจะใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด ซึ่งเห็นได้จากค่าใช้จ่ายในการจ่ายค่าน้ำค่าไฟในปีการศึกษา 2551 ในไตรมาสที่ 4 ลดลงมาจากไตรมาสที่ 1 คิดเป็นเงิน 632 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา แก้วกร (2547) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประหยัดน้ำประปาของผู้ใช้น้ำคือการส่งเสริมให้ผู้ใช้น้ำได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการรณรงค์การประหยัดการใช้น้ำภายในบ้านและภายนอกบ้าน

จากผลการประเมินทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ อีกทั้งเป็นไปตามนโยบายของโรงเรียน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โครงการนี้เป็นโครงการที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่ผู้เรียน ในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชาชาญ อินทรชิต (2538) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมการสอนของครูในการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เรียน ในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอน จะทำให้นักเรียนมีความตระหนักและมีการปฏิบัติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียน ที่มีต่อคุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน ที่ร่วมกิจกรรม 2 ด้าน

2.1 ด้านความรู้สึกรู้สึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมมีความเห็นว่านักเรียนปฏิบัติได้ในระดับมากถึงมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีไซเคิล (Reuse) กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) กิจกรรมดาวพิเศษ กิจกรรมไทโรใหญ่ร่วมมือใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน และกิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า ส่งผลให้นักเรียนมีการปฏิบัติของพฤติกรรมนี้ด้วยค่าเฉลี่ยสูง เช่น นักเรียนจะไม่สบายใจเมื่อเห็นสมาชิกในครอบครัวเปิดไฟทิ้งไว้โดยไม่ได้ใช้งาน นักเรียนมีความรู้สึกเป็นห่วงสภาพแวดล้อมมากเมื่อได้ยินข่าวว่ามีขยะเพิ่มขึ้น นักเรียนจะถอดปลั๊กไฟทุกครั้งหลังจากเลิกใช้งาน นักเรียนจะดูทีวีบางรายการที่น่าสนใจ

2.2 ด้านพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครู และนักเรียนที่ร่วมกิจกรรม มีความเห็นว่านักเรียนปฏิบัติได้ในระดับมากถึงมากที่สุด เป็นผลจากการที่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านนี้ ได้แก่ กิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมธนาคารขยะ กิจกรรมโรงเรียนสีเขียว กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีไซเคิล (Reuse) กิจกรรมรีไซเคิล (Recycle) กิจกรรมดาวพิเศษ กิจกรรมไทรใหญ่ร่วมใจใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน กิจกรรมปลูกฝังสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า ส่งผลให้นักเรียนมีการปฏิบัติของพฤติกรรมนี้ด้วยค่าเฉลี่ยสูง เช่น ก่อนออกจากบ้านนักเรียนจะถอดปลั๊กและ ปิดสวิทช์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน นักเรียนพบขยะที่พื้นนักเรียนจะเก็บทิ้ง

สรุปได้ว่า จากผลการจัดกิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม ทำให้คุณลักษณะเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนทั้ง 2 ด้าน ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับมากถึงมากที่สุด สอดคล้องกับผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงาน ที่พบว่า การจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม มีกระบวนการดำเนินงานที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้ประเมินได้ศึกษาถึงสภาพปัจจุบันและความต้องการ การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตาม การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข (วงจร PDCA) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน (Environmental analysis) นั่นคือ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ความเป็นไปได้ โอกาสและอุปสรรคว่าเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการดำเนินการ ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่แท้จริง มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน และกลุ่มงานต่าง ๆ อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ที่พบว่าทุกกิจกรรม นักเรียนปฏิบัติได้ในระดับมาก ส่งผลให้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนลดลง เมื่อพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลง นักเรียนจึงมีพฤติกรรมในการร่วมมือกันอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมิน มีประเด็นที่สำคัญที่ผู้ศึกษาขอเสนอเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานต่อไปดังนี้

1. ด้านนโยบาย

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน ในการส่งเสริมด้านการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมนักเรียน โดยชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบโดยเฉพาะครู ต้องถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้นักเรียน โรงเรียนต้องกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ ในเรื่องการเสริมสร้างรักษาสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนควบคู่ไปกับการด้านวิชาการ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน

1.2 โรงเรียนต้องสอดแทรกคุณลักษณะหรือค่านิยมด้านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 โรงเรียนต้องสร้างสตรัคบรยากาศให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งทางด้านอาคารสถานที่ หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดอุทยานการเรียนรู้ และการสร้างแบบอย่างของบุคลากรทั้งในส่วนของผู้บริหาร ครู และผู้นำชุมชน ที่เป็นตัวอย่างทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง ดังคำกล่าวที่ว่า “ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”

1.4 โรงเรียนต้องระดมความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียนให้มากขึ้น

1.5 โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) ในการบริหารโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน

2. ด้านการปฏิบัติ

2.1 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินโครงการด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครู พบว่า โรงเรียนต้องการที่จะพัฒนานักเรียนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามที่กำหนด ดังนั้น โรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับครู และผู้ปกครองในการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ ขอความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสนับสนุนโครงการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินโครงการด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนที่เป็นบุคคลภายนอก พบว่า โรงเรียนต้องการพัฒนานักเรียนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดและวัตถุประสงค์ของโครงการใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของชุมชนได้ตามสภาพจริงอยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการศึกษารายละเอียดของโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

2.3 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินโครงการ ด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมในลำดับท้ายสุด ดังนั้น โรงเรียนควรเพิ่มเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เพียงพอกับปริมาณงานตามโครงการและให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

2.4 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินโครงการ ด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนที่เป็นบุคคลภายนอก พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจต่อการดำเนินงานอยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้น ผู้บริหารและครู จึงควรมีแนวทางและมีแผนงานที่ชัดเจนเพื่อแสดงว่ามีความตระหนักในการที่จะพัฒนางานตามโครงการอย่างจริงจัง

2.5 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินกิจกรรมไตร่ตรองร่วมกัน ใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของครู ที่ร่วมกิจกรรม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมรณรงค์ การใช้ถุงผ้า แทนถุงพลาสติก โดยการให้ข้อมูลข่าวสาร ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นตามมาในอนาคต และมีการส่งเสริมการให้รางวัลแก่นักเรียนที่นำถุงผ้ามาใช้

2.6 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินกิจกรรมค่ายรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ร่วมใส่ใจสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรีไซเคิล และกิจกรรมสร้างนิสัยประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ที่ร่วมกิจกรรม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกิจกรรมและมีการประเมินผลให้มากขึ้น

2.7 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการประเมินกิจกรรมไตร่ตรองร่วมกัน ใช้ถุงผ้าลดโลกร้อน ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของนักเรียน ที่ร่วมกิจกรรม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินการหาวิธีการการนำถุงผ้าที่ดูดี ทันสมัย มานำเสนอแก่นักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความพึงพอใจที่จะนำถุงผ้าเหล่านั้นมาใช้

2.8 โรงเรียนต้องกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และร่วมมือกันพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.9 ผู้ประเมินต้องเผยแพร่ผลการศึกษาให้โรงเรียนอื่นเป็นแนวทางในการพัฒนา นักเรียนให้รู้จักการรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่อไป

3. ด้านการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ครั้งต่อไป

3.1 จากผลการประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนวัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) ที่ผ่านมา ผู้ปกครอง นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ ดังนั้น ในการประเมินโครงการครั้งต่อไปควรเพิ่ม บทบาทของผู้ปกครองในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ และควรเพิ่มบทบาทของผู้ปกครองที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ เพื่อนำข้อมูลทั้งสองแหล่งมาวิเคราะห์เป็น สารสนเทศประกอบการประเมินโครงการต่อไป

3.2 ควรขยายผลรูปแบบวิธีการประเมินโครงการให้ครูในโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงด้วยการส่งเสริมให้ประเมินกิจกรรม / โครงการที่รับผิดชอบ เพื่อหาข้อสรุปผลการดำเนินงาน ในกิจกรรม / โครงการนั้นมาเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารงานในโรงเรียนต่อไป

3.3 ควรมีการสังเคราะห์รายงานการประเมินกิจกรรม / โครงการของครูในโรงเรียน ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อเป็นสารสนเทศภาพรวมผลสำเร็จของแต่ละโครงการและนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาต่อไป

3.4 ควรประยุกต์ใช้ข้อมูล สถิติในการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับการสังเกต สอบถาม และการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการประเมินโครงการที่มีข้อมูลทั้งทางกว้าง และทางลึกเพิ่มมากขึ้น